

Sergey KIZAEV

ALTAY CUMHURİYETİ TÜRK DÜNYASI SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ¹

Altay Cumhuriyeti Türk dünyası sivil toplum örgütlerinin saygıdeğer iştirakçilerine Benim adım Sergey, ve ben Altay'da yaşayan yerli azınlık sayılan halkların adına konuşuyorum. Ben sizin dikkatinizi Altay'da azınlık halklara yönelik sosyal-ekonomik politikaya yöneltmek isterdim. Bence azsayılı/azınlık halklar için en ciddi sorunlar Rusya'da „Kuzeyin, Sibir'in ve Uzak Doğunun yerli azsayılı halklarının hak ve hukuklarının garantisini hakkında Federal Kanun kabul edildikten sonra ortaya çıkmıştır. Bu kanuna azsayılı halkların istatistiksel listesi, yaşadıkları araziler, onların ananevi meşguliyetleri de ilave edilmiştir. Sorun şu ki, Altay Cumhuriyeti'nin Ana Yasasında yerli halk olan Altaylıların hakları yazılmıştır, ama bu arazilerde başkaları- Tubalar, Çelkanstlar, Telegitler, Kumandinler de yaşamaktadır. Bu durum neticesinde böyle anlaşılıyor ki, Altaylılar Altay Cumhuriyeti'nin yerli köken halkıdır, ama onlar azsayılı halk sayılmaz ve bu durumda böyle anlaşılıyor ki, Tubalar, Telegitler, Kumandinler ve Çelkantslar yerli halk sayılmıyorlar. Ama onlar Rusya Federasyonunda az sayılı halklardır. Altay Cumhuriyeti'nin azsayılı halkları ve Altay Türkleri aynı halklardır, istatistiklerde ise ayrı tutulmaktadır. Önce acıklı tarihi olaylar, sonra namussuz tarihçiler, şimdi ise politikacılar bu halkları başka soylara ait olarak izah etmeye/birbirinden ayırmaya çalışıyor. Bu hukuki durum bölgede çok gergin sosyal psikoloji durumu oluşturmaktadır. Çeşitli politikacılar insanın kendi milliyetini seçmek gibi doğal insani hakkına Kanuna ilave edilen listeyi esas alarak kendileri için çıkar kaynağı olarak yanaşmaktadırlar. Ama kimse de bu kanun koyuculuğu sadece mutlak bir deklarasyon olduğunu söylemeye cesaret edemez. Altay'ın yerli halklarına ait olan insanların Vatanperver olmamakla suçlanması aşikar bir şekilde almaktadır ve bunu hem de hakimiyet temsilcileri yapmaktadırlar. Rusya kanun yapıcılarının yerli halkların haklarının korunması sahasında mevcut yerli halklar terminine sayı bildiren azsayılı/azınlık kelimesini de ilave eden özelliği uluslararası

¹ Bu makale, 11-13 Mayıs 2014 tarihinde Eskişehir'de düzenlenen 'Türk Dünyası Sivil Toplum Zirvesi' nde bildiri olarak sunulmuştur.

hukuka aykırı bir durumdur ve bu, aynı zamanda Rusya'nın tüm yerli halklarının tümünü ihata etmemektedir. Buna göre de azsayılı halkların hiç de hepsi bu kanuna esasen kendi haklarını Rusya kanunları ile savuna bilmezler, Altay Türkleri de buraya dahildir. Altay Cumhuriyetinin yerli azsayılı hakları için en önemli olan ilk sırada, onların toprak üzerinde haklarının tanınması oluyordu. Dağlık Altay'ın yerli halkları uzun zamanlar kendi topraklarının sahipleri olarak yaşamayı öğrenmişler. Ama 2006da devlet doğal kaynaklar hakkında (orman, nehir,.. kodeksleri olarak) kanun çıkardı, bundan sonra yerli halkların resmen doğal kaynaklar ilan edilen toprakları kullanma hakkı tanınmamaktadır. Belli bir arazide kompakt yaşayan yerli azsayılı halkların yaşadıkları toprakların milli statüleri yoktur ve buna göre de yerli halkların yaşadıkları yerde gelişme imkanları da yoktur. Böyle bir sonuç ortaya çıkmaktadır ki, Rusya'da yerli azsayılı halkların hukuki durumunu belirleyen kanunlar çıkarılıyor, ama bu kanunlarda toprak, sosyal-ekonomik hayatla ilgili detaylar nazarda tutulmadığından onlar yerli insanların hayatını zorlaştırmaktadır. Ormanlar, toprak sahaları, nehirler ve göller haraca koyula bilir. 2010 yılından başlayarak tarım için yararlı toprakların özelleştirilmesine başlanılmıştır, belediyeler ve bölge hakimiyetleri bu toprakları satmağa başlamışlar. Cumhuriyette yerli azsayılı halkların kanuni haklarının teminatı için hiç bir iş önceler de, şimdi de gözükmemektedir. Yerli azsayılı halkların yaşadığı arazilerdeki toprakların, doğal kaynakların, böylece de bu halkların kendilerinin hayatına ait olan kanunların kabul edilmesine bakmayarak, onların icra edilmesi için hiç bir normatif belgeler yoktur ve buna göre de kabul edilen bu kanunlar işlememektedir. Ola bilirdi ki, yerli iş adamları kendi üretimleri hesabına yerli halkların hayatını kolaylaştıra bilen projeler başlatsınlar, ama normatif belgelerin olmaması kanunların işlememesini dolayı yerel hakimiyetler iş adamlarını da boğmak için şans elde etmektedirler. Ekonomik sorunlar ise oldukça rahat bir şekilde sosyal sorunlar doğurmaktadır. İnsanların gelirlerinin hacmi alkolizm gibi facianın seviyesi ile uygundur. Aile problemi, çocukların sosyal teminatı, gençlere ve ihtiyarlara sosyal destek en sonuncu yerlere atanmıştır. Ülke dahili migrasiyanın azalması yerlerde çok ciddi sorunlar yaratmakta. İnsanların yaşamağa evleri bile olmaya bilir. Gençler eğitim için para bulamıyorlar. İnsanlar sosyal ve hukuki sahipsizlik duygularının baskısı altındalar. 5 Mayıs 2008de „Altay

cumhuriyetinde yerli azsaylı halkların ekonomik ve sosyal gelişmesi için Kanun,, kabul edilmiştir. Bu kanunla azsaylı halkların yaşadığı köylerde hastanelerin, okulların inşa edilmesi için işler gösteriliyor, ama bu halkların ekonomik teşebbüslerinin canlandırılması için bir satır bile yoktur. Devlet hesabına yapılması gösterilen o inşaatlar ise hepimizin bildiği gibi yolsuzluklara yol açmak içidir, o kadar. Dinlediğinize göre teşekkür ederim